

Nr 198.

Av herr **Osvald m. fl.**, om ökat anslag till understödjande av den praktisk vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm.

I 1948 års statsverksproposition har under nionde huvudtiteln, punkt 66, till understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm för budgetåret 1948/49 föreslagits ett anslag av 160 000 kronor.

Alltsedan budgetåret 1924/25 har för detta ändamål anvisats anslag av riksdagen. För ett vart av budgetåren 1942/43—1945/46 har anslaget uppförts med 100 000 kr., för budgetåret 1946/47 med 125 000 kr. och för innevarande budgetår med 160 000 kr. W. Weibull AB och Weibullsholms växtförädlingsanstalt ha anhållit om ett med 70 000 kr. till 230 000 kr. förhöjt anslag för nästa budgetår. I motiveringen för anslagsäskandet har anförts bl. a. följande.

Kostnaderna för upprätthållande av den nuvarande växtförädlingsverksamheten hade blivit allt mer tyngande, främst på grund av de ökade arbetslönerna. Härtill komme emellertid, att den statliga prisregleringen i många fall nedpressade den normala handelsmarginalen, varjämte möjligheterna till exportaffärer nästan helt bortfallit. Nämnda förhållanden hade medfört, att bolaget icke längre ensamt kunde bära den ytterligare stegringen av kostnaderna för ifrågavarande verksamhet. Med hänsyn härtill underströkes nödvändigheten av att statsbidraget bestämdes till 50 procent av kostnaderna för växtförädlingsverksamheten och att icke, såsom fr. o. m. budgetåret 1933/34 skett, någon avvikelse från nämnda, tidigare fastslagna princip gjordes. I sammanhang härmed erinrades, att bolaget på grund av sådan avvikelse åsamkats merutgifter, vilka uppgått för budgetåren 1939/40—1945/46 till omkring 367 000 kronor och för budgetåret 1946/47 till omkring 87 500 kronor. För innevarande budgetår kunde väntas en merutgift av omkring 64 000 kronor. Utgifterna för växtförädlingsverksamheten under nästkommande budgetår uppskattades till 464 000 kronor; med utgångspunkt från principen om statsbidrag av 50 procent hemställdes om dylikt bidrag med ett till 230 000 kronor avrundat belopp.

Lantbruksstyrelsen, som tillstyrkte ett anslag på 200 000 kronor, har såsom jämväl framgår av statsverkspropositionen i huvudsak yttrat följande.

Lantbruksstyrelsen har tidigare upprepade gånger givit uttryck åt den uppfattningen, att verksamheten vid Weibullsholms växtförädlingsanstalt är av väsentlig betydelse för jordbrukets utveckling och för livsmedelsförsörjningen. Styrelsen hyser alltfört nämnda åsikt. Då en nedskärning av den utav anstalten bedrivna växtförädlingsverksamhetens omfattning otvivel-

aktigt skulle bli till allvarligt men för den fortsatta utvecklingen på växtodlingens område i vårt land, synes nämnda verksamhet böra upprätthållas i oförändrad omfattning. För att så skall bli möjligt synes det påkallat, att verksamheten under budgetåret 1948/49 kommer i åtnjutande av större bidrag av statsmedel än vad som utgår för innevarande budgetår. De under senare tid på olika områden inträdda kostnadsstegringarna, däribland icke minst den betydande ökning av arbetslönerna, vilken ägt rum på sistone, måste enligt lantbruksstyrelsens mening oundgängligen medföra en ökad medelsanvisning, om verksamheten vid anstalten skall kunna upprätthållas i oförändrad omfattning.

Liksom tidigare vill lantbruksstyrelsen hävda den principiella uppfattningen, att utgifterna för ifrågavarande verksamhet till omkring 50 procent böra ersättas av staten. Tillämpningen av berörda princip skulle, vid godtagande av de i framställningen gjorda utgiftsberäkningarna, innebära ett anslag för nästa budgetår av 230 000 kronor.

Med hänsyn till rådande budgetsituation vill lantbruksstyrelsen icke nu föreslå en ökning av förevarande anslag till sistnämnda belopp utan begränsar sitt förslag om medelsanvisning för nästa budgetår till att avse ett belopp av 200 000 kronor. En medelsanvisning med sagda belopp innebär, att omförmälda princip om halvering av kostnaderna i full utsträckning tillämpas med avseende å den beräknade kostnadsstegringen från budgetåret 1947/48 till budgetåret 1948/49. Med hänsyn till arten av de faktorer, som framför allt bidragit till kostnadsökningen, synes det också skäligt, att så blir förhållandet.

Departementschefen har anfört, att på grund av inträffade kostnadsstegringar och med hänsyn till betydelsen av ifrågavarande verksamhet en ökning av statsbidraget väl skulle kunna motiveras. I nuvarande läge, då kostnaderna för forsknings- och försöksverksamhet på ett flertal områden måste begränsas, ansåge sig departementschefen emellertid icke kunna tillstyrka någon ytterligare uppräkning av förevarande anslag.

Såsom framgår av förestående redogörelse skulle en medelsanvisning för ifrågavarande ändamål med 200 000 kronor innebära att principen om halvering av kostnaderna tillämpades med avseende på den beräknade kostnadsstegringen. Däremot skulle nämnda princip fortfarande icke tillämpas i fråga om anslagsbeviljandet i sin helhet. Då kostnadsökningen nästan helt och hållet är beroende av ofrånkomlig ökning av arbetslönerna synes detta tala för att i medelsanvisningen för ifrågavarande verksamhet bereda skälig kompensation för densamma. Vi anse i likhet med lantbruksstyrelsen, att en nedskärning av växtförädlingsverksamhetens omfattning skulle bli till allvarligt men för den fortsatta utvecklingen på växtodlingens område i vårt land och att därför verksamheten så vitt möjligt bör upprätthållas i oförändrad omfattning. Härvidlag må särskilt erinras om att växtförädlingen är en verksamhet på lång sikt och därför påkallar kontinuitet i arbetet för att kunna resultera icke skola äventyras. Även departementschefen finner ju att på grund av kostnadsstegringarna och med hänsyn till betydelsen av ifrågavarande verksamhet en ökning av statsbidraget väl kunde motiveras. Det

hinder för beviljandet av en sådan skälig anslagsökning, som ansetts föreligga, är således uteslutande att finna i det statsfinansiella läget. Vi anse givetvis att största möjliga sparsamhet med statens medel bör iakttagas och att höjningar av anslag fördenskull böra undvikas, men i förevarande fall synas dock särskilda skäl, framför allt den omständigheten att det här rör sig om anslag i produktionsfrämjande syfte, motivera ett undantag.

Under återopande av det ovan anförda få vi alltså hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 för understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm anvisa ett anslag av 200 000 kronor.

Stockholm den 24 januari 1948.

Hugo Osvald.

Axel Löfvander.

Karl Persson.

Gustav Hallagård.

Gust. Elofsson.